

Engelli Bireylerin E?itilmesine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Engelli Bireylerin E?itilmesine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20971>

Özet

Engelli Bireylerin E?itilmesine Yönelik Tutum Ölçe?i (EBEYTÖ), ?lker Kösterelio?lu taraf?ndan 2013 y?l?nda geli?tirilm?, engelli bireylerin e?itim süreçlerine yönelik genel tutumlar? ölçmek amacıyla tasarlanm?? öz bildirim temelli bir psikometrik araçtır. Ölçek, engelli bireylerin e?itim hakk?na ili?kin inançlar?, e?itimin yayg?nla?t?r?lmas? gereklili?ini, e?itim sonuçlar?na dair beklentileri, özel e?itim alan?na yat?r?m iste?ini ve gönüllü kat?l?m e?ilimlerini kapsayan çok boyutlu bir yapıyı de?erlendirmektedir. Toplam 20 maddeden ve be? alt boyuttan olu?an bu ölçek, yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmalar? sonucunda güçlü psikometrik özelliklere sahip oldu?u kanıtlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Engelli Bireyler, Özel E?itim, E?itim Hakk?, Psikometrik Ölçek Geliřtirme, Sosyal Kabul.

Yazarlar

?lker Kösterelio?lu

Amaç

Bu ölçe?in geli?tirilmesindeki temel amaç, e?itim fakültesi ö?rencileri, ö?retmenler veya genel toplum üyeleri gibi farklı grupların engelli bireylerin e?itimine dair sahip oldukları tutum düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu tutumların belirlenmesi, mevcut e?itim sistemlerinin engellili?e karş ne kadar kapsayıcı oldu?unu anlamak ve fark?ndalık düzeylerini ölçmek için temel bir basamak olmaktadır.

Ölçek, spesifik olarak bireylerin engelli e?itimine yönelik olumlu yaklaşımların?, bu alandaki sorumluluk algıları ve e?itim haklarına ne kadar de?er verdiklerini be? farklı boyut üzerinden derinlemesine inceleyerek, e?itim politikaları ve uygulamaları için de?erli veriler sağlamayı hedefler.

Yapı

EBEYTÖ, engelli bireylerin e?itimine yönelik tutumları, birbirinden bağımsız ancak ilişkili be? temel alt boyutta ele alan çok faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu yapı, tutumun farklı bileşenlerini (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal e?ilimler) temsil eden 20 maddeden oluşmaktadır.

Ölçe?in alt boyutları ve madde sayıları şunlardır: **E?itim Hakk?** (6 madde), **E?itimin Yayg?nla?t?r?lmas?** (4 madde), **E?itim Sonuçlar?na İli?kin İnanç** (4 madde), **Özel E?itim Alan?na Yat?r?m** (4 madde) ve **Gönüllü Kat?l?m** (2 madde). Bu boyutlar, engelli bireylerin

toplumsal entegrasyonu ve e?itimde e?itlik prensibinin yayg?nla?t?r?lmas? konular?ndaki bireysel alg?y? ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, a??rl?kl? olarak **yap? geçerlili?i** üzerine yo?unla?m??t?r. Yap?lan istatistiksel analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen be? faktörlü yap?s?n? destekledi?ini göstermi?tir. Bu durum, EBEYTÖ'nün gerçekten de engelli bireylerin e?itimine yönelik tutumlar? ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Yap?lan temel bile?enler analizinde, 20 maddenin be? ayr? faktörde topland??? ve bu be? faktörün, ölçülen yap?ya ait toplam varyans?n %61,78'ini aç?klad??? saptanm??t?r. %60'n? üzerindeki bu varyans aç?klama oran?, ölçe?in yap?s?sal olarak sa?lam ve yeterli düzeyde geçerli oldu?unu bilimsel olarak ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, **iç tutarlılık katsay?s?** hesaplamalar?yla de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan **Cronbach Alpha Katsay?s?** de?eri .89 olarak bulunmu?tur. Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı oldu?unu ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Alt boyutlar?n iç tutarlılık katsayılar? da yüksek düzeydedir: E?itim Hakk? Boyutu ($\alpha=.87$), E?itimin Yayg?nla?t?r?lmas? Boyutu ($\alpha=.79$), E?itim Sonuçlar?na ?li?kin ?nanç Boyutu ($\alpha=.78$), Özel E?itim Alan?na Yat?r?m Boyutu ($\alpha=.71$) ve Gönüllü Katılı?m Boyutu ($\alpha=.84$). Tüm boyutlar?n güvenilirlik de?erlerinin kabul edilebilir e?i?in (genellikle .70) üzerinde olmas?, ölçe?in alt boyutlar?n?n da tutarlı ve güvenilir oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde kullan?lan aç?mlayıcı Faktör Analizi, 20 maddelik yap?n?n be? temel faktörden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu faktörler, tutumun farklı yönlerini temsil eden ve teorik çerçeveye uyumlu olan boyutlardır.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in sahip oldu?u be? faktörün, toplam varyans?n %61,78'ini aç?klad???n? ortaya koymu?tur. Bu bulgu, ölçe?in yap?s?sal geçerlili?ini desteklemekte ve her bir faktörün ba??ms?z ve önemli bir tutum bile?enini temsil etti?ini göstermektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: 5'li Likert Ölçe?i. Kat?l?mc?lardan, ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? 1 (hiç kat?lm?yorum) ile 5 (tamamen kat?l?yorum) aras?nda derecelendirmeleri beklenmektedir.

Language Available: Türkçe

Population Group: E?itimciler, ö?retmen adaylar?, ö?renciler ve engelli bireylerin e?itimine yönelik tutumlar? ölçülmek istenen genel yeti?kin popülasyonu.

Age Group: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Population Details: Orijinal geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki bir üniversitenin e?itim fakültesi ö?rencileri üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-Report) Tutum Ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Faktör Analizi, Tutum Ölçümü, Cronbach Alfa, Engellilik, E?itimde E?itlik, Toplumsal Kabul.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?

Affiliation Email addresses: ikostereli@hotmail.com (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Belirtilmemi?

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2013

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için yazar ?lker Kösterelio?lu ile do?rudan ileti?im kurulmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m veya lisanslama durumuyla ilgili bilgi verilmemi?tir.

?leti?im: Sorumlu yazar ?lker Kösterelio?lu'na ikostereli@hotmail.com e-posta adresi üzerinden ula??labilir.

Kaynaklar

Kösterelio?lu, ?. (2013). Engelli Bireylerin E?itilmesine Yönelik Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi. **Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fakültesi Dergisi (KEFAD)**, 14(3), 211-226.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?, hakemli dergi yay?n?na ek olarak ?u ba?lant?da mevcuttur: engelli-

bireylerin-egitilmesine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Engelli Bireylerin E?itilmesine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal çal??madan al?nm?? olup, de?i?tirilmeden sunulmu?tur. Ölçek, 20 madde ve be? alt boyuttan olu?maktadır.

E?itim hakk? (6m): Engelli bireylerin de e?itilme hakk? vard?r.

E?itimin Yayg?nla?t?r?lmas? (4m): Engelli bireylerin e?itimi daha da yayg?nla?t?r?lmal?d?r.

E?itim Sonuçlar?na ?li?kin ?nanç (4m): Engelli bireylerin e?itilmesinin, onlar?n toplumda kabullenilmesini kolayla?t?raca??n? dü?ünüyorum.

Özel E?itim Alan?na Yat?r?m (4m): Engellilerin e?itimi için gereken tüm kaynaklar ayr?lmal?d?r.

Gönüllü Kat?l?m (2m): Engelli bireylerin e?itilmesi ile ilgili projelerde sorumluluk alabilirim.